

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000949

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 06.03.2024 № 98

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білоус Костянтин Віталійович

2. Kostiantyn V. Bilous

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1663-6682

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 16-02-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Білоус Костянтин Віталійович

Код за ЄДРПОУ: 3459507313

Місцезнаходження: вул. Гвардійців-Широнінців, 43 А, Харків, Харківський р-н., 61170, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2023-50 ID 4208

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.31

Тема дисертації:

1. Малозначні справи у цивільному судочинстві.
2. Small claims in civil procedure.

Реферат:

1. У роботі здійснено перше в Україні комплексне теоретичне дослідження феномену малозначних справ як процесуально-правового явища, концептуальних основ інституту малозначних справ у цивільному судочинстві, а також процесуальних особливостей їх розгляду в контексті забезпечення права на справедливий судовий розгляд крізь призму гарантій ч. 1 ст. 6 ЄКПЛ, зокрема: з'ясовано онтологічну природу малозначності справи у цивільному судочинстві як юридичного феномену; досліджено малозначність справи як категорію цивільного процесуального права; охарактеризовано тенденцію диференціації судових процедур, призначених для розгляду малозначних справ, крізь призму принципу пропорційності; визначено межі судового керівництва розглядом малозначних справ (case management), його процесуальні особливості; надано структурно-функціональну характеристику спрощеного позовного провадження як процесуальної

форми розгляду малозначних справ; систематизовано й охарактеризовано глобальні тенденції нормативної регламентації процедур судового розгляду малозначних справ; окреслено зміст права на доступ до суду та визначено особливості його реалізації у малозначних справах; запропоновано ефективну модель розгляду малозначних справ крізь призму принципу пропорційності та окремих гарантій ч. 1 ст. 6 ЄКПЛ (публічності, розумності строків судового розгляду); актуалізовано проблеми оскарження судових рішень у малозначних справах; надано пропозиції щодо вдосконалення цивільного процесуального законодавства та судової практики у контексті дотримання гарантій права на справедливий суд під час розгляду малозначних справ. Перший розділ роботи присвячений дослідженню концептуальних основ інституту малозначних справ у цивільному судочинстві. Констатовано, що сучасні наукові дослідження питань правової природи та змісту «малозначності» справи, місця малозначних справ у цивільному судочинстві свідчать про зосередженість вчених на вузькогалузевій проблематиці, питаннях, які не вирішують проблему в цілому. У своїй сукупності вказані фактори актуалізують необхідність проведення комплексного дослідження проблеми малозначних справ у цивільному судочинстві. Сформульовано теоретичну концепцію малозначності справи у контексті диференціації цивільного судочинства, а також системи його проваджень, де малозначна справа є первинною стосовно процесуальної форми її розгляду, оскільки особливості останньої визначаються сутнісними характеристиками справи, яка є основним предметом судової діяльності, через це первісним критерієм диференціації цивільної процесуальної форми виступає характер спору про право, тому ознака малозначності є засобом диверсифікації цивільних справ на окремі категорії для розгляду і вирішення яких, за наявності передбаченої процесуальним законом сукупності умов (ціна позову, його предмет, складність справи, характер спірних правовідносин, значення справи для сторін і суспільства), застосовується спеціальний процесуальний порядок, покликаний забезпечити доступність правосуддя шляхом максимально можливого спрощення і оптимізації судового розгляду справ, що відповідають критерію малозначності. Надано теоретичне визначення термінопоняттю «малозначні справи» у цивільному судочинстві, під яким слід розуміти окремий, самостійний різновид цивільних справ, які характеризуються:

- а) обмеженістю верхньої межі ціни позову;
- б) нескладністю з огляду на можливо-допустиму тривалість їх судового розгляду, зміст та обсяг питань права і факту, які має вирішити суд;
- в) специфічним характером спірних правовідносин, проявом якого є участь «слабкого суб'єкта» в окремих категоріях справ (про захист прав споживачів, пов'язаних з аліментними правовідносинами);
- г) спрощеним процесуальним порядком їх розгляду;
- д) обмеженістю права касаційного оскарження.

Визначено загальні, сутнісні ознаки спрощеного позовного провадження як процесуальної форми розгляду малозначних справ у національних і зарубіжних правових порядках, а саме: 1) розширена суддівська дискреція при визначенні процесуального порядку розгляду справи; 2) редукція процедури судового розгляду; 3) спеціальні правила сплати судового збору; 4) орієнтація на самопредставництво сторін, чому сприяє спрощення всієї процедури, що розраховане на участь сторони без професійного представника, хоча така участь не виключається; 5) використання стандартизованих форм процесуальних документів; 6) застосування технологій електронного документообігу; 7) використання альтернативних способів врегулювання спорів, зокрема медіації, у тому числі обов'язкової, для окремих категорій малозначних справ.

2. The first in Ukraine comprehensive theoretical study of the phenomenon of small claims as a procedural and legal phenomenon, the conceptual foundations of the institute of small claims in civil proceedings, as well as the procedural peculiarities of their consideration in the context of ensuring the right to a fair trial through the prism of guarantees of part 1 of Art. 6 of the ECHR, in particular: the ontological nature of the small claims in civil proceedings as a legal phenomenon has been clarified; the small claims as a category of civil procedural law is investigated; the tendency of differentiation of court procedures intended for consideration of small claims is characterized through the prism of the principle of proportionality; defined the limits of judicial leadership consideration of small claims (case management), its procedural features; the structural and functional characteristic of simplified proceedings as a procedural form of consideration of small claims is provided; systematized and characterized global trends of normative regulation of court proceedings of small claims; the content of the right to access the court has been outlined and the features of its implementation in small claims

have been determined; an effective model of consideration of small claims through the prism of the principle of proportionality and individual guarantees of part 1 of art. 6 ECHR (publicity, reasonableness of the terms of trial); the problems of appealing court decisions in small claims are actualized; proposals for improvement of civil procedural legislation and judicial practice in the context of observance of guarantees of the right to a fair trial during the consideration of small claims have been provided. The first section of the work is devoted to the study of the conceptual foundations of the institute of small claims in civil proceedings. It is stated that modern scientific research on the legal nature and content of small claims, the place of small claims in civil proceedings testifies to the concentration of scientists on narrow-sectoral issues, issues that do not solve the problem as a whole. In their totality, these factors actualize the need for a comprehensive study of the problem of small claims in civil proceedings. The theoretical concept of the small claims in the context of differentiation of civil proceedings, as well as the system of its proceedings, where a small claim is primary in relation to the procedural form of its consideration. Since the features of the latter are determined by the essential characteristics of the case, which is the main subject of judicial activity, has been formulated. Because of this, the initial criterion for differentiation of the civil procedural form is the nature of the dispute about the right. Therefore, the sign of little importance is a means of diversifying civil cases into separate categories for consideration and resolution of which, if there is a set of conditions stipulated by the procedural law (the price of the claim, its subject matter, complexity of the case, the nature of disputed legal relations, the importance of the case for the parties and society). A special procedural procedure is applied, designed to ensure the accessibility of justice through the maximum possible simplification and optimization of the trial of cases that meet the criterion of little importance. A theoretical definition of the term concept of «small claims» in civil proceedings is given, under which a separate, independent variety of civil cases, which are characterized by: a) the limitation of the upper limit of the price of the claim, should be understood; b) uncomplicated due to the possible duration of their trial, content and scope of issues of law and fact to be resolved by the court; c) the specific nature of the disputed legal relations, the manifestation of which is the participation of the «weak subject» in certain categories of cases (on the protection of consumer rights related to the alimony legal relations); d) simplified procedure for their consideration; d) limitation of the right of cassation appeal.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Білоус К. В. Спрощене провадження як процесуальна форма розгляду малозначних справ. Юридичний вісник / Б. 2020. Вип. № 3. С. 293-303.
- 2. Білоус К. В. Спеціальні підстави касаційного оскарження судових рішень у малозначних справах. Підприємництво, господарство і право / Б. 2020. Вип. 6. С. 5-10.
- 3. Білоус К. В. Проблеми запровадження обов'язкової медіації для розгляду малозначних справ у цивільному судочинстві. Наука і техніка сьогодні / Б. 2023. Вип. № 12 (26). С. 14-26.
- 4. Bilous K. Reasonable Time of a Trial in Small Claims. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2021. № 3 (39). Vol. 2. P. 171-187.
- 5. Білоус К. В. Природа малозначних справ та процесуальна форма їх розгляду в цивільному судочинстві. Юридична осінь 2019 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 29 листоп. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана. – Харків: Нац. юрид.

ун-т імені Ярослава Мудрого: Харків, 2019. С. 383-387.

- 6. Білоус К. В. Спрощення як тенденція диференціації судових процедур. Проблеми нормотворення, реалізації та тлумачення норм права у світлі загальновизнаного принципу верховенства права: тези доп. та повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 3-4 жовт. 2019 р.) / за заг. ред. І. Д. Шутака. Харків: Право, 2019. С. 241-243.
- 7. Bilous K. Small Claims Litigation Procedure under the EU Law. Young Researchers in the Global World: Vistas and Challenges: Book of papers of the 2020 International Forum for Young Researchers. Kharkiv, April 24, September 25, 2020 / О. М. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, TESOL-Ukraine [and oth.]. Львів: «Галицька видавнича спілка», 2020. Р. 5-9.
- 8. Білоус К. В. Касаційне оскарження судових рішень у малозначних справах. Матеріали круглого столу, присвяченого 105-й річниці від дня народження видатного вченого у галузі цивільного процесуального права, доктора юридичних наук, професора Семена Юлійовича Каца (м. Харків, 15 грудня 2020 р.): збірник тез / за ред. проф. К. В. Гусарова. Харків: ТОВ «Оберіг», 2020. С. 46-50.
- 9. Bilous K. Adversarial as a Guarantee of Procedural Fairness for Trial of Minor Cases. Young Researchers in the Global World: Approaches and Challenges: Book of papers of the 2021 International Forum for Young Researchers, Kharkiv, April 23, 2021 / О. М. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, TESOL-Ukraine [and oth.]. Kharkiv: О. М. Beketov NUUE in Kharkiv, 2021. Р. 3-6.
- 10. Білоус К. В. Зміст і правова природа цивільної справи. Матеріали круглого столу, присвяченого 100-й річниці від дня народження завідувача кафедри цивільного процесу Харківського юридичного інституту (1972-1982 рр.), доцента Леоніда Яковича Носка / за ред. проф. К. В. Гусарова (м. Харків, 15 грудня 2021 р.). Харків: ТОВ «Оберіг», 2022. С. 69-74.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111u000957

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комаров Вячеслав Васильович

2. Vaycheslav V. Komarov

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4378-9772

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штефан Олена Олександрівна
2. Olena Shtefan

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6334-0040

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Притика Юрій Дмитрович
2. Yurii D. Prytyka

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5992-1144

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравцов Сергій Олександрович

2. Serhii O. Kravtsov

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8270-193X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мамницький Валерій Юрійович

2. Valerii Y. Mamnytskyi

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1455-3883

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Цувіна Тетяна Андріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Цувіна Тетяна Андріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна